

4

Kertomus kaivauksista Laitilan
kirkonkylän Kansakoulumäellä heinä-
mäk. 17-18 p:nä 1933.

(Liitteenä valokuva ja 2 karttaa.)

Nikoinaan rauhoitettu Laitilan kirkonkylän n. s. Kansakoulumäki (= Rukoushuoneenmäki, Raittiomäki) on viime vuosina tapahtuneen soranoton vuoksi suureksi osaksi hävitetty. Kymmenkunta vuotta sitten vuokrasi valtio Martineeron tilaan kuuluvan osan mäkeä, ja on sitä senjälkeen, -varsinakin vo. 1931/1932, ajettu runsaasti soraa maanteille. Tällöin on mäellä sijainneista esihistoriallisesta kalmistosta - jonka haudoista useat ovat vuosien kuluessa tutkitut - ainakin muutamia muinaishautoja tuhoutunut (kts. prof. Hackmanin kaivauskertomusta v: lta 1932). Kun oli mahdollista että mäellä vielä v: n 1932 kaivauksen jälkeenkään saattoi olla tutkimattomia hautoja, pyydettiin alueen uudelleen rauhoittamista kunnes tutkimus siellä olisi suoritettu. Muinaistieteellisen toimikunnan määräyksestä suoritti allekirjoittanut 17-18 p:nä heinäk. 1933 paikalla kaivauksia ja sen jälkeen (21/7-33) peruutettiin rauhoitusmääräys.

Jäljellä olevan mäen osalla - koko eteläpuoli on hävitetty - ei enää ollut mitään maan-

päällisiä merkkejä haudoista. Huomiota herättivät kuitenkin 3-4 vierekkäistä suurehkoa kiveä, jotka olivat n. 4½ m. etäisyydellä Hackmanin v. 1932 kaivauttamasta alueesta, ja jotka osoittautuivat haudan rajakiviksi. Näitä silmälläpitäen kaivautin ensimmäisen koojan v:n 1932 kaivausalueen N-O kulmasta O-hon päin. Jo parin metrin päässä tavattiin poltetun luun palasia.

Haudan pohj. reunalla olivat yllämainitut kivet, mutta muuten hauta-alueella oli vain pikkukiviä ja soraa. Sen ääri rajoja ei niinollen voinut tarkalleen määrätä kun se ei myöskään lainkaan kohonnut ympäröivästä maanpinnasta (kts. valokuvaa). Poltettujen luiden leviämisaalue on kartalle merkitty punaisella. Luupalaset samoin kuin löytöesineet olivat heti ohuehkon turvekerroksen alla, usein turpeeseen tarttuneina. Erittäin runsaasti oli luupalasia n. c3-c4 rajalla, kiven kupsella, 5-10 cm. syvyydellä maanpinnasta. Ruutu b4:ssä oli, kartalle III-merkitlynä muuttamisen pienten kivien alla hiili- ja nokikuoppa, aina 8-10 cm. syvyinen. Siinä ei tavattu ainoatakaan luusirua.

Löydöistä, jotka siis olivat heti turpeen alla, n. 5 cm. syvyydellä maanpinnasta ^{sta} ~~sta~~ ^{sta} ~~sta~~, on lähinnä mainittava spiraalikierteinen kultasormus (rengaskultaa?), joka toisesta päästään on poikki-katkaistu, kaksi keihäänkärkeä (toisesta vain pari palaa), kaksi pronssista rannerengasta ja 4-5 veistä. Museon luettelossa ^{löytö.} ~~esineet~~ ovat N° 9694: 1-40.

Hauta on mäen lalla, mutta maa alkaa siinä jo viettää pohjoiseen päin. Kaivausalueen olen merkinnyt prof. Hackmanin v:n 1932 karttaan N° 3 (prof. H:n kertomus museon topogr. arkistossa). Täädakseni selville oliko mäen päällä

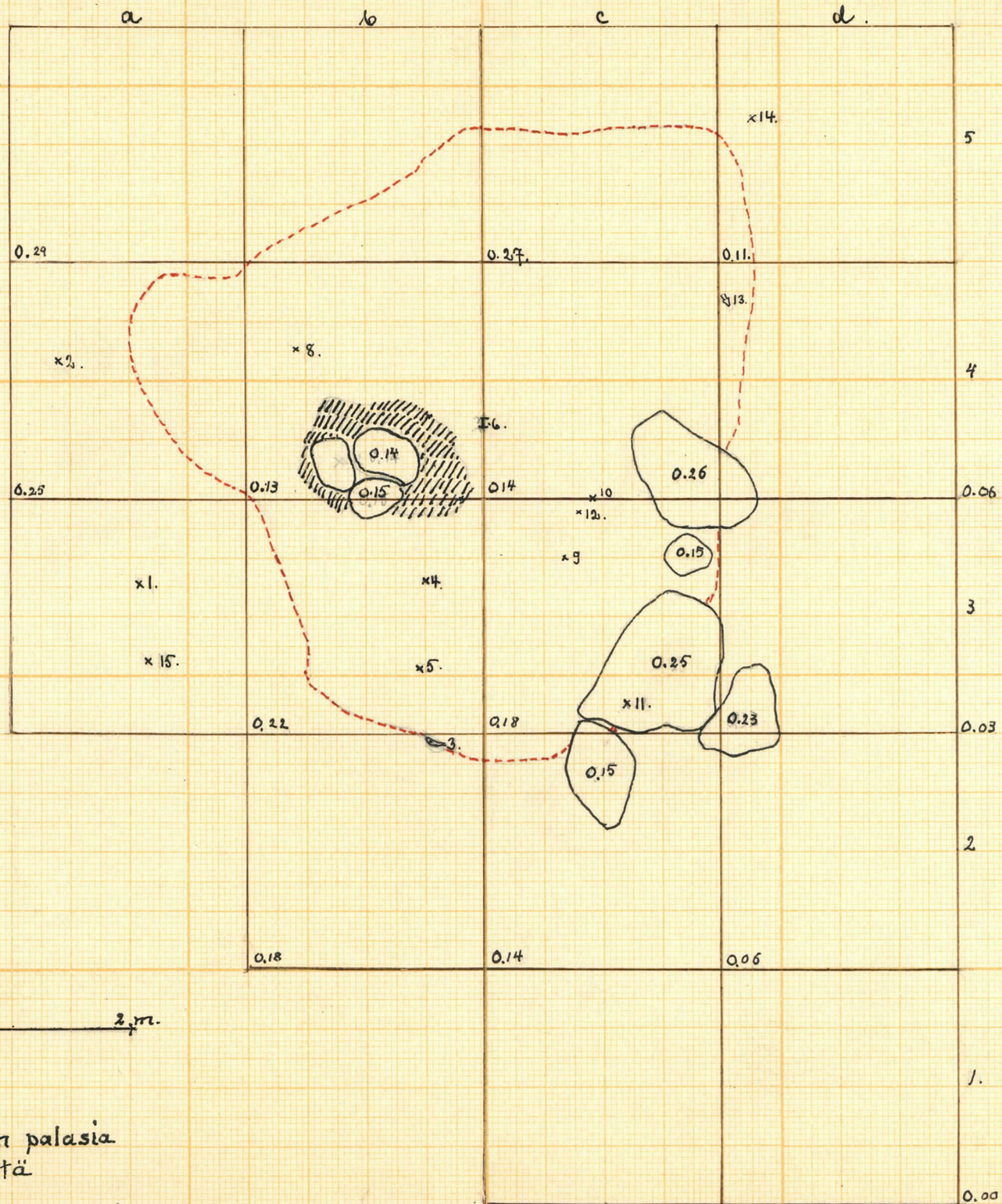

vielä muitakin hautoja kaivautin sillä koojia pitkin ja poikki. Samoin kaivettiin alempana mäen N-rinteellä lukuisia koojia, mutta mitään merkkejä haudoista ei tavattu, ja maa näyttäytyi kaikkialla koskemattomaksi. Mäen N-rinteelle tuli koekaivausten kautta mielestäni niin tarkkaan tutkituksi kuin oli tarpeellista. Käsitelmäni on että Kansakoulumäen kalmisto on sijainnut yksinomaan mäen laella ja stelärin-
teellä, ulottumatta pohjoispuolelle, ja että jäljellä olevalla pohjoispuolella tuskin enää tullaan hautoja tapaamaan.

Helsingissä 21 p:nä jouluk. 1933.
Ella Kivikoski.

LAITILA, KANSAKOULU-
MAKI
kaivaus 1933
EILA KIVIKOSKI

Poltetun luun palasia
nokea ja hiiltä

Laitila, Kansakoulumäki, Kaivausalue
1933. Oikeassa kulmassa olevat kivet ruu-
dissa c 2-c4 kartalla. Kuva otettu S:stä
päin.

(Levy 8927.)